

246874

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการตัดสินใจเห็นแก่การคิด
โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขันวิมล สุทธิรัตน์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

พ.ศ. 2554

600251368

246874

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246874

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด
โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

พ.ศ. 2554

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิดโดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการนี้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเป็นผู้ดูแลการให้ทุนในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณ ดร.สว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่พิจารณาให้ได้รับทุนในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นวลจิตต์ เชาวศิริพิงส์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช รองศาสตราจารย์ ดร.วาริรัตน์ แก้วอุไร รองศาสตราจารย์ ดร. มนสิข สิริสมบุญณ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร รองศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ มั่งคั่ง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมยศ ชิดมงคล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัย และการพัฒนาเครื่องมือวิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณครูในกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่สละเวลาเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งใช้เวลาในการดำเนินการที่ยาวนานพอสมควร และมีความมานะ บากบั่น พัฒนางานของตนเองจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งกระบวนการที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์

หัวข้อวิจัย การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน
ในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ
ชื่อผู้วิจัย นายชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
คณะ/สถาบัน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

246874

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนากระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ (2) ทดลองใช้กระบวนการ และ (3) ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำการต่อกระบวนการที่พัฒนาขึ้น

การวิจัยดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 พัฒนากระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิดกับครูประจำการ 20 คน และ ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำการต่อกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด วิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดก่อนและหลังฝึกอบรมของครูประจำการด้วยสถิติร้อยละ เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดด้วยสถิติ t-test (Independent) วิเคราะห์ระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้การคิดและความคิดเห็นของครูต่อกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ มี 8 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างความตระหนัก ขั้นพัฒนาความรู้ผู้เข้ารับการอบรม ขั้นวางแผนปฏิบัติงานวิจัย ขั้นพัฒนานวัตกรรมและเครื่องมือ ขั้นปฏิบัติการใช้นวัตกรรม ขั้นสังเกตและสะท้อนผลการวิจัย ขั้นสรุปผลการวิจัย และขั้นขยายผลการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ากระบวนการมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.490$, $SD = 0.502$)

2. ครูประจำการมีระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 36.80) และหลังการทดลองอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 81.00)

3. ครูประจำการมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด หลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ครูประจำการมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.040$, $SD = 0.470$)

5. ครูประจำการมีความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.138$, $SD = 0.212$)

Research Title A Development of Process to Promote Thinking Learning
Using Research-Based Learning to Construct Body of Knowledge for Teachers
Name Mr. Chaiwat Sutthirat
Faculty/ Institute Faculty of Education , Pibulsongkarm Rajabhat University
Year 2011

ABSTRACT

246874

The purposes of this research were to develop and implement the process to promote thinking learning using research-based learning to construct body of knowledge for teachers.

There were 3 steps of the research procedures: (1) developing the process (2) implement the process and (3) evaluate teachers' opinion of the process. Percent , Arithmetic means, Standard deviation and t-test were employed in data analysis.

The research findings were as follows:

1) The process to promote thinking learning using research-based learning to construct body of knowledge for teachers consists of 8 steps; (1)to raise awareness (2) to develop the knowledge (3) to plan for research (4) to develop innovation and research tools (5) to implement the innovation (6) to observe results and reflect on the findings (7) to summarize the findings and (8) to extend the findings. The mean scores expert' opinions of the process were at high level.

2) The pre-test level of teachers' knowledge were at low level and post-test level of teachers' knowledge were at high level.

3) The post-test mean scores of teachers' knowledge were higher than pre-test at the .01 level of significance.

4) The post-test mean scores of teachers' abilities of promote thinking learning were at high level.

5) The mean scores teachers' opinions of the process were at high level.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย	(2)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญภาพ	(7)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่ 1	
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม	10
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย	25
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	34
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การคิด	62
กระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	88

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	91
	ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ	91
	ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ	107
	ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของครูประจำการต่อกระบวนการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้	118
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	122
	ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ	122
	ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ สำหรับครูประจำการ	135
	ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูประจำการต่อกระบวนการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ในการสร้างองค์ความรู้	140
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	141
	สรุปผล	141
	อภิปรายผล	142
	ข้อเสนอแนะ	147
บรรณานุกรม		149

	หน้า
ภาคผนวก	155
ภาคผนวก ก	156
กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้	
ภาคผนวก ข	185
เครื่องมือวิจัย	
ภาคผนวก ค	201
คะแนนผลการใช้กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้	
ประวัติผู้วิจัย	207

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพรวมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย	26
2	รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย	27
3	ระดับการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย	29
4	แนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย	31
5	วงจรแสดงขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการของ Elliott และ Kemis	39
6	วงจรการวิจัยและบทบาทของครุณักวิจัยของ Freeman	40
7	แผนภาพการวิจัยของ Van Lier	43
8	ประเภทของการวิจัยปฏิบัติการจำแนกตามเกณฑ์ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของครู	46
9	กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิดโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ในการสร้างองค์ความรู้	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การกำหนดตัวแปรตามของการทดลอง	52
2	เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
3	ความสัมพันธ์ของแหล่งข้อมูล ลักษณะของข้อมูล และเทคนิคการเก็บข้อมูล	57
4	ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูล	59
5	โครงสร้างแบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด	94
6	โครงสร้างกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้	96
7	โครงสร้างแบบประเมินกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด	105
8	โครงสร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด	108
9	โครงสร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด	110
10	การดำเนินการทดลองใช้กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้	113
11	โครงสร้างแบบวัดความคิดเห็นของครูต่อกระบวนการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด	119
12	ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้	133
13	คำร้อยละของคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการคิด ก่อนและหลังทดลองของครูประจำการ	136
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการคิด ของครูประจำการ ก่อนและหลังการทดลอง	137
15	คะแนนระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด ของครูประจำการหลังทดลองโดยรวม	138

ตารางที่	หน้า
16 คะแนนระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด ของครูประจำการหลังทดลองรายบุคคล	139
17 ความคิดเห็นของครูประจำการต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้	140
18 คะแนนผลการประเมินกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ ของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน	202
19 คะแนนความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด ก่อนและหลังการทดลองของครูประจำการ	204
20 คะแนนความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด ของครูประจำการ	205
21 คะแนนความคิดเห็นของครูประจำการต่อกระบวนการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้การคิด โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้	206